

Iselin Jonassen (Ap) har fungert som ordfører i Rune Øygards fravær. Hun ønsker å fortsette. Ny ordfører i Vågå velges 12. februar. Arkivfoto

VÅGÅ

Ny ordfører I

Nominasjonskomiteen i Vågå Ap skal til styremøtet i lokalpartiet 28. januar finne kandidater til vervene som ordfører og varaordfører. Medlemsmøtet to dager senere skal avgjøre saken. Rune Øygard frasa seg ordførervervet etter overgrepdommen før jul. Målet er å velge ny ordfører på årets første kommunestyremøte 12. februar. Egil Barhaugen leder komiteen.

Iselin Jonassen har fungert som ordfører i Øygards fravær. Hun ønsker å fortsette og støttes også av opposisjonen. Best spenning er derfor knyttet til hvem som blir ny varaordfører. Jehans Storvik har ikke villet si om han ønsker å fortsette. Formannskapsmedlemmene Odd-Erik Sveen og Ivar Vistekleiven kan også velges. Sveen er nestleder i partilaget og var talsmann for partiet i siste fase av Øygardsaken.

ALTA

Ny ordfører II

I Alta har stortingsnominasjonen skapt debatt om ordførerskifte. Ordfører Laila Davidsen (H) er foreslått som andre kandidat på Finnmark Høyres liste, og kan få plass på Stortinget. Det kan gi han som var Høyres ordfører kandidat før valget i 2011 muligheten til et comeback. Arnt Ivar Pedersen ble helt i slutten av valgkampen vraket som kandidat fordi han skulle være under granskning for økonomisk rot hos sin tidligere arbeidsgiver Bufetat. Ifølge Altaposten frikjente etatens granskningsrapport Pedersen langt på vei som ansvarlig for disposisjonene som var gjort. Nå vil ledende personer i Alta Høyre gi han en ny sjanse som ordfører dersom Davidsen kommer på Stortinget. Pedersen er omstridt i eget parti, men godt likt i samarbeidspartiene i kommunestyret.

ELBILER

Ladesamarbeid for hele landet

Norsk Elbilforening samarbeider med OBOS og Oslo kommune om et prosjekt som skal hjelpe flere borettslag og sameier over hele landet med å etablere ladeplasser for elbiler og ladbare hybridbiler. Det er enkelt og billig, forsikrer Elbilforeningens leder, Snorre Sletvold.

Prosjektet skal i løpet av et år lage en veileder med en steg for steg-opskrift for hvordan styrer i borettslag og sameier kan etablere ladepunkter.

Oslo kommune og Akershus fylkeskommune har allerede en tilskuddsordning, som så langt har gitt 17 borettslag og sameier en støtte på inntil 10.000 kroner per ladepunkt. Elbilforeningen ønsker at flere kommuner etablerer tilsvarende ordning.

Kan få 9.000 ekstra sykehjemsplasser - gratis

Om alle kommuner drev like **EFFEKTIVT** som de billigste, kunne Kommune-Norge hatt 25 prosent flere sykehjemsplasser - og på toppen spart 10 milliarder kroner.

Det viser nye beregninger NHO Service har foretatt, med basis i detaljerte regnskapstall fra Kommune-Norge.

Rapporten publiseres i dag, torsdag, og viser blant annet dette:

- ♦ På sykehjem kan det spares 6 milliarder kroner eller bygges 9.000 nye plasser.
- ♦ I hjemmetjenesten kan det spares like mye.
- ♦ Renhold kan gjøres knapt 2 milliarder kroner rimeligere.
- ♦ Drift og vedlikehold av bygg kan kuttes med 1,8 milliarder.

I beregningene har NHO Service målt kommunene opp mot de kommunene som driver rimeligst innen hver sektor, og mot prisene som private bedrifter skal operere med i markedet.

Beregningene fra NHO viser at bare Oslo alene kan frigjøre langt over 1 milliard kroner på å drive så billig som de flinkeste kommunene.

- Vise muligheter

Direktør for næringspolitikk i NHO Service, Dag Ekelberg, understreker at målet er å vise muligheter - det skal ikke bare handle om hvor mye kommunene kan spare eller frigjøre. Han påpeker videre at tallene er en indikator, og ikke en fasit.

Tallene er delvis hentet fra Statistisk sentralbyrås Kostra-base, men NHO Service har også vært i direkte kontakt med en god del av kommunene for å sjekke om Kostra-tallene stemmer.

- Mer velferd ut av knappe ressurser er helt avgjørende framover. Vi er nødt til å øke produktiviteten i kommunene, om vi skal ha håp om å møte utfordringene vi vet kommer, sier NHO-direktøren.

Små kan drive billig

NHO Service har sett på tallene til de 200 største kommunene. Det er en viss tendens til at de største kan spare litt mindre per innbygger, men det er også store individuelle forskjeller. I Austevoll er for eksempel potensialet mindre per innbygger enn i Oslo.

- Det er ikke slik man kanskje skulle tro, at det er åpenbare stordriftsfordeler. Men det er påfallende hvor stort spriket er mellom kommunene for ganske identiske tjenester. Derfor er det et poeng å vise fram de beste kommunene og hva de har fått til i det vi kaller beste praksis. Det

MÅ ØKE PRODUKTIVITETEN
Mer velferd ut av knappe ressurser er helt avgjørende framover

Dag Ekelberg,
NHO-direktør

viser at det er mulig å strekke seg og bli mer effektive, uten at det går på bekostning av kvaliteten, sier Ekelberg.

Han mener det ikke er noen åpenbar sammenheng mellom det å bruke mye penger på en tjeneste, og høy kvalitet.

- Kritikere vil si at dette er et ledd i argumentasjonen for færre kommuner?

- Tanken er ikke å bruke dette som argumenter for kommunesammenslåinger. Helt uavhengig av det, er det et stort potensial for å øke produktiviteten.

Konkurransen øker

Men å konkurranseutsette er en måte å kutte kostnader på, påpeker Ekelberg. Han ser nå særlig fritt brukervalg i hjemmetjenesten som en mulig vekstfaktor.

- Vi ser etter kommunevalget i fjor at flere kommuner nå er opptatt av å innføre fritt brukervalg i hjemmetjenesten. Det fører også til bedriftsetableringer

lokalt. Når Høyre har fått 125 ordførere, vil flere bruke konkurranse som et virkemiddel. Vi vet fra alle andre områder at den sterkeste drivkraften for innovasjon er konkurranse. Det er helt sikkert også tilfelle i kommunesektoren.

Ekelberg etterlyser høyere kvalitet i Kostra, og mener Norge med fordel kan se til Sverige, der svenske KS publiserer data på nett om kvalitet på tjenestene.

- Vi må måle bedre og ha klare oppfatninger om hva vi skal bruke resultatene til. Det er meningsløst å bruke tid på måling hvis det ikke fører til forbedringer i kommunene. I Sverige gir målingene publikum nyttig informasjon om kommunen de bor i, og det gir velgerne grunnlag til å mene noe om hva som kan bli bedre.

OLE PETTER PEDERSEN, 900 57 640
ole.petter@kommunal-rapport.no

Vil bli enige om hva som er riktig

I fjor fikk NHO-tallene **PEPPER** fra KS. Nå har organisasjonene snakket sammen for å enes om fakta.

NHO Service har denne gang hatt dialog med KS i forkant av at beregningene blir publisert. I fjor kritiserte KS beregningene, men nå har organisasjonen inngått samarbeid med både NHO og Virke, forteller Kjell-Torgeir Skjetne, direktør for lokaldemokrati og kommuneøkonomi i KS. Det skal bidra til at partene er enige om hvilke tall som bør brukes.

- En arbeidsgruppe gikk i gang i forrige uke. Vi skal prøve å få en omforent forståelse av hvilke kostnader og kvalitetsselementer som bør være med når kommunene vurderer å konkurranseutsette sykehjem og hjemmetjenester.

Målet er å gi ut en veileder til kommunene til sommeren, myntet på økonomisjefer, tjenesteleder og rådmenn. Det skal lages en enklere variant for politikere.

- I den vil vi tydeliggjøre hva folkevalgte bør tenke på hvis de

vurderer konkurranseutsetting slik at politikerne kan være enige om det saklige grunnlaget, uansett ideologisk ståsted, sier Skjetne.

NHO-tall er indikasjoner

KS har i liten grad fått studert de nye beregningene fra NHO Service.

- Det er bra NHO understreker at beløpene er indikasjoner. Det totale beløpet kan diskuteres. Kommunene kan bedre effektiviteten, men det gjelder også for private tilbydere, sier Skjetne.

Han understreker at KS foretrekker å se sykehjem og hjemmetjeneste i sammenheng. Dersom en kommune velger å tilby gode tjenester i folks hjem, vil hjemmetjenesten bli dyrere, men det vil likevel bli billigere enn sykehjem.

Skjetne sier at KS gjerne hjelper kommunene med å gå gjennom materialet fra NHO.

Ordfører Anne-Mette Øvrum lover å komme på kaffebesøk til Anna Margrete Torkildsen på sykehjemmet i Sør-Odal oftere. Torkildsen har et tydelig budskap til ordføreren om at de ansatte ikke har tid beboerne. - Det er ikke riktig at vi skal ha det sånn.

Så mye kan kommunene effektivisere eldreomsorgen

Odda kan spare 54 millioner kroner, 7.800 kroner per innbygger, ved å drive sykehjem som de rimeligste. Eller kommunen kan drive 79 ekstra sykehjemsplasser til samme kostnad som i dag.

Disse kan spare mest

Kommune	Mill. kr	Sykehjemsplasser	Eff.potensial	Ordfører	Kr per innb.
Odda	54	79	22%	H	7.800
Sel	40	60	26%	Ap	6.600
Luster	33	50	28%	Sp	6.500
Gloppen	36	55	22%	Sp	6.300
Harstad	142	215	22%	Ap	5.900
Risør	41	61	19%	Ap	5.800
Vestvågøy	62	93	24%	H	5.600
Fusa	21	32	21%	Sp	5.500
Nordreisa	26	39	24%	Ap	5.300
Tinn	31	46	20%	H	5.100

Disse kan spare minst

Kommune	Mill. kr	Sykehjemsplasser	Eff.potensial	Ordfører	Kr per innb.
Sør-Odal	13	19	12%	H	1.600
Nittedal	34	51	18%	Ap	1.500
Averøy	8	12	12%	Sp	1.400
Orkdal	17	26	11%	Andre	1.400
Levanger	27	42	12%	Ap	1.400
Aurskog-Høland	20	30	11%	Ap	1.300
Kongsvinger	24	37	11%	H	1.300
Trondheim	240	364	11%	Ap	1.300
Malvik	16	24	13%	Ap	1.200
Sørumsund	17	26	12%	Ap	1.000

Storbyene

Kommune	Mill. kr	Sykehjemsplasser	Eff.potensial	Ordfører	Kr per innb.
Oslo	1.347	2040	23%	H	2.100
Bergen	490	743	13%	H	1.800
Trondheim	240	364	11%	Ap	1.300
Stavanger	328	497	23%	H	2.500
Bærum	389	590	22%	H	3.400
Kristiansand	217	328	17%	H	2.600
Fredrikstad	218	331	20%	Ap	2.800
Tromsø	196	296	20%	H	2.800
Sandnes	198	300	24%	Ap	2.900
Drammen	177	268	19%	H	2.700

Kilde: NHO Service. Du kan sjekke de 200 største kommunene på Kommunal-Rapport.no og nho.no/kommunekaringer

Kuttene fordelt på parti

Effektiviseringspotensialet i de 200 største kommunene er fordelt slik på ordførerenes partifarge:

Høyre	56%
Ap	33%
Sp	6%
Frp	2%
KrF	2%
Venstre	1%

For lite tid til beboerne

Ordfører Anne-Mette Øvrum (H) i Sør-Odal er stolt av at hennes kommune driver sykehjem **MEST EFFEKTIVT**, mens beboer Anna Margrete Torkildsen gir henne klar beskjed om at effektivitet ikke utelukkende er et gode.

SØR-ODAL

- Ingen har tid til å snakke med oss, sier Torkildsen. Hun har bodd på sykehjemmet i Sør-Odal siden september 2009. I løpet av årene hun lagt merke til at personalet løper stadig fortere, og har liten tid igjen til å gi henne det hun trenger aller mest: Den gode samtalen.

- Vi skal være effektive, men ikke så effektive at menneskene blir borte, sier Øvrum.

- Riktig sammensetning

For Robek-kommunen Sør-Odal var det ingen vei utenom å effektivisere driften, heller ikke for sykehjemmet. NHOs tall viser at kommunen langt på vei har lyktes, mener rådmann Eyvind Alnæs.

- Vi lykkes fordi omsorgstjenesten er skrudd sammen på en bra måte, med bra hjemmetjenester, bra heldøgnsboliger og et bra sykehjem. Og de som står bra til hverandre.

Siden 2009 er det blitt 10 færre årsverk på sykehjemmet. Antall ledere er blitt kraftig redusert. For noen år tilbake hadde helse- og omsorgstjenestene ti avdelingsledere. Nå er de tre.

Kommunen har også gått inn og sett på renhold, forvaltning, drift og vedlikehold. Bestiller-/utførerrollene skal bli tydeligere.

EFFEKTIVE Vi har blitt så effektive at det ikke er aktuelt å tenke på å konkurranseutsette noen tjenester nå

Anne-Mette Øvrum (H), ordfører i Sør-Odal

- Vi har blitt så effektive at det ikke er aktuelt å tenke på å konkurranseutsette noen tjenester nå. Vi har fått til så mye at vi ikke behøver å legge ned åtte sykehjemsplasser, slik vi hadde vedtatt, sier Høyre-ordfører Øvrum.

Trenger kontakt

Sparetiltakene har ikke gått ut over den medisinske kvaliteten på pleietilbudet, mener Morten Einarsrud, som er enhetsleder for sykehjemmet. Men han er

kjenner at noe av omsorgstilbudet er blitt borte på veien.

- Det er altfor lite tid for de ansatte til å sette seg ned og snakke med beboerne, sier han.

Beboer Anna Margrethe Torkildsen bekrefter at det er lange dager på sykehjemmet for et krystallklart sinn. Pleierne løper fort, og har ikke tid til en ordentlig prat, forteller hun. Tida får hun til å gå med å høre på radio, se TV og lytte til lydbøker.

- Men det er ingen jeg kan diskutere det som skjer i samfunnet med. Eller snakke med om bøkene jeg hører på. Det er et stort savn. Sønnen min sier at jeg begynner å bære litt preg av «sitte på rommet-syken.» Det er ikke riktig at vi skal ha det sånn, mener hun.

Ordføreren er klar over at det kan bli liten tid til menneskelig kontakt for dem som bor på sykehjemmet, og derfor har de satt i gang en prosess for å frigjøre tid til å ivareta de sosiale behovene til beboerne.

- Vi forsøker å lære av dem som har gjort erfaringer med lean management, slik som Vestre Toten. Vi skal bli mer effektive for å få tid til beboerne.

HANNE N. KARLSEN, 948 82 251
hanne@kommunal-rapport.no
MAGNUS KNUTSEN BJØRKE, FOTO,